

Vlaams
Parlement

ingediend op **19** (2016-2017) – Nr. 3-K
1 juni 2017 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen
uitgebracht door Katrien Partyka en Björn Anseeuw
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

over het ontwerp van decreet

houdende aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2017

Samenstelling van de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen:

Voorzitter: Lorin Parys.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Piet De Bruyn, Jelle Engelbosch, Marc Hendrickx, Lorin Parys, Tine van der Vloet;
An Christiaens, Dirk de Kort, Katrien Partyka, Valerie Taeldeman;
Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
Michèle Hostekint, Bart Van Malderen;
An Moerenhout.

Plaatsvervangers:

Ingeborg De Meulemeester, Lies Jans, Kathleen Krekels, Elke Sleurs, Nadia Sminate,
Herman Wynants;
Griet Coppé, Michel Doomst, Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
Ann Brusseel, Freya Saeys;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

Guy D'haeseleer;
Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

- 19** (2016-2017) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
  - Nr. 2: Amendement
  - Nr. 3-A t.e.m. 3-J: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 18** (2016-2017) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 12** (2016-2017) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
  - Nr. 2: Verslag van de hoorzitting
- 17** (2016-2017) – Nr. 1: Algemene toelichting
  - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 20** (2016-2017) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding	4
2. Algemene bespreking	4
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	8
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen besprak op 18 mei 2017 de haar toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017.

1. Toelichting door Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Minister *Liesbeth Homans* deelt mee dat voor de beleidsdomeinen Armoedebestrijding en Gelijke Kansen geen specifieke aanpassingen werden gedaan bij de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2017.

Voor het beleidsdomein Wonen werden naast de extra middelen in de oorspronkelijke uitgavenbegroting 2017, nogmaals extra middelen voorzien bij de voorliggende begrotingscontrole. Zo komt er 1,1 miljoen euro extra bovenop de extra middelen die voor 2017 reeds werden voorzien voor de sociale verhuurkantoren. Deze middelen moeten de SVK's meer ademruimte geven en voorkomen dat ze moeten interen op de eigen reserves.

Het versterken van de financiële gezondheid van SHM's is een belangrijke doelstelling van de Vlaamse Regering. Het jaar 2016 was reeds een recordjaar qua investeringen in de sociale woningbouw, zowel in nieuwbouw als renovatie. Een studie van KPMG toonde aan dat de SHM's het financieel moeilijk hadden om deze operaties te prefinancieren. De begrotingscontrole wil hierop anticiperen door een minimumbedrag van 5 miljoen euro extra te voorzien, met een optie op een verhoging ervan indien dit nodig zou blijken.

Bij de begrotingscontrole werd voor de fusieondersteuning bij SHM's nog twee miljoen euro extra uitgetrokken. Er werd ook 1 miljoen euro extra uitgetrokken voor de gewestelijke sociale correctie.

Het lokaal woonbeleid wordt verder versterkt via de ondersteuning van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarvoor bij de begrotingscontrole 1,1 miljoen euro extra werd voorzien. Momenteel zijn er 41 IGS-projecten. Een aantal projecten die op hun einde liepen werden inmiddels verlengd. De extra middelen zullen onder andere worden ingezet voor de ondersteuning van zes nieuwe IGS-projecten. Het project Wonen in Klein-Brabant is reeds zeer concreet terwijl de vijf andere projecten nog niet definitief vorm hebben gekregen.

De minister besluit dat bij de lopende begrotingscontrole op de beleidsdomeinen Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen nergens wordt bespaard. Vooral in het beleidsdomein Wonen werden belangrijke extra middelen verworven.

2. Algemene bespreking

Katrien Partyka is erg tevreden over de extra middelen die de minister voor het beleidsdomein Wonen heeft bekomen. De verhoogde ondersteuning voor huursubsidies en huurpremies is positief, maar de noodzaak hiertoe wijst wel op fundamentele problemen voor het verwerven van een huurwoning tegen een betaalbare prijs. Dit geldt trouwens ook voor de aanvulling op de federale installatiepremie.

De verdere ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingsprojecten wijst op een creatieve dynamiek bij het lokaal woonbeleid. De lokale besturen verwerven via deze ondersteuning een betere financiële draagkracht om hun projecten uit te werken.

De DAB Fonds ter Bestrijding van de Uithuiszettingen krijgt 120.000 euro extra, en nog eens 10.000 euro extra voor tussenkomsten aan de verhuurders. De regelgeving moet echter nog worden aangepast. Kunnen in 2017 reeds concrete dossiers worden opgestart?

An Moerenhout is eveneens tevreden over de extra middelen die de minister voor het beleidsdomein Wonen kon verwerven, onder andere voor de ondersteuning van huursubsidies en huurpremies, installatiepremies, ondersteuning van SVK's. Het is echter de vraag of deze middelen voldoende zijn om de verslechterde situatie op de woonmarkt recht te zetten. Het recente rapport van de Vlaamse Woonraad toont aan dat de wooncrisis dieper en dieper wordt, vooral voor de onderste lagen van de huurmarkt. Recente cijfers van de FOD Financiën wijzen eveneens op een toegenomen kwetsbaarheid van de onderste lagen van de huurmarkt en het risico van deze mensen om in armoede te vervallen. De Standaard en De Morgen besteden eveneens aandacht aan dit fenomeen. De Morgen spreekt van een armoederisico van alleenstaande ouders bij de huurderspopulatie van 41 percent. Voor alleenstaande moeders stijgt dit risico tot 80 percent. Ook zij verwijzen naar de hoge huurprijzen als voornaamste oorzaak van het armoederisico. Het is dan ook een opdracht voor het beleid om hier prioritair op in te zetten via structurele veranderingen, zowel vanuit het beleidsdomein Wonen als vanuit het beleidsdomein Armoedebestrijding. An Moerenhout hoopt dat het aangekondigde Huurdecreet hier verandering zal in brengen en dat vooral voor de kwetsbare huurders in de onderste lagen van de huurmarkt een structurele verbetering zal worden gerealiseerd.

Betekent de reeds genoemde verhoging voor het Fonds ter Bestrijding van de Uithuiszettingen dat het aantal tussenkomsten in stijgende lijn is?

De verhoging van 5,5 miljoen euro voor huurpremies, huursubsidies, installatiepremies en de aangroei van het SVK-patrimonium is mede te wijten aan de hogere ramingen en verhuringen van SVK-woningen. De minister voorziet ook 2,1 miljoen euro, speciaal voor de huursubsidies voor erkende vluchtelingen, wat uiteraard ook geïnduceerd wordt door de vluchtelingenproblematiek. Zal de minister in het aangekondigde Huurdecreet ook hiervoor structurele oplossingen voorzien? Het element conventioneel huren zal hierin zeer belangrijk zijn. Kan de minister reeds aangeven hoe zij dit zal uitwerken?

Het Vlaams Financieringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant heeft de opdracht om renteloze leningen te verstrekken aan Vlabinvest ter realisatie van het grond- en woonbeleid in Vlaams-Brabant. Er is een daling van 2,76 miljoen euro tegenover de initiële begroting van 2017. Volgens de toelichting bij de begroting (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 17/2-N) wordt dit veroorzaakt door de daling in de opnames van de kredieten verstrekt aan Vlabinvest in 2016. Hiervoor worden op de pagina's 43 en 44 twee belangrijke oorzaken vermeld. Er werd blijkbaar 4,65 miljoen euro minder financiering toegekend in 2016 dan initieel gepland op het moment dat de begrotingsopmaak 2017 werd gefinaliseerd. Dit betekent dat er ook minder krediet zal opgenomen worden tijdens de opnamefase van deze leningen. Als tweede reden werd opgegeven dat net als in het verleden wordt uitgegaan van een opnameritme van 15-60-25 percent tijdens het eerste, tweede en derde jaar vanaf de ondertekening. Voor drie van de vijf projecten die in 2016 financiering kregen, zijn er nog geen leningopnames geweest in 2016. Het opnamepercentage voor 2017 werd voor deze projecten bijgesteld van 60 percent (prognose opnamejaar 2) naar 15 percent (prognose opnamejaar 1). Het geschatte over te dragen saldo op het einde van 2017 (ESR-code 03.22) bedraagt dan 33,24 miljoen euro. De vraag is wat dit in de praktijk betekent voor de realisaties van het grond- en pandenbeleid in Vlaams-Brabant, en of hier een vertraging van het beleid tegenover staat.

Marc Hendrickx verwijst naar de middelen voor het Fonds voor de Wooninspectie. Het gaat voornamelijk om herstellvorderingen die tot doel hebben om de woningkwaliteit te herstellen, nadat een inbreuk is vastgesteld, bijvoorbeeld bij verhuur van een woning in strijd met de kwaliteitsvereisten van de Vlaamse Wooncode. De toegewezen ontvangsten schommelen sterk: 432.000 euro in 2016, 200.000 euro bij de begrotingsopmaak 2017, en een bijstelling van 150.000 euro tot 350.000 euro bij de begrotingsaanpassing 2017. Op pagina 14 (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 17/2-N) wordt gesteld dat voor deze bijstelling rekening wordt gehouden met een geschatte inning van 150.000 euro in een welbepaald dossier. Over welk dossier gaat dit?

Björn Anseeuw sluit zich aan bij de positieve beoordeling van de begrotingsaanpassing die reeds door andere commissieleden werd geformuleerd. Er worden extra middelen voorzien voor de ondersteuning van huursubsidies en huurpremies, installatiepremies, SVK's en SHM's. De bekommernis van An Moerenhout voor de meest kwetsbare huurders is immers terecht. Ook kwetsbare huurders op de private markt moeten worden ondersteund. Los van het Huurdecreet is het goed dat SVK's opnieuw gevoelig worden versterkt, wat overigens een rode draad is doorheen het woonbeleid van de minister.

Voor de uitwinningen van sociale leningen wordt een kredietstijging voorzien van 74.000 euro. Er wordt blijkbaar een stijging verwacht van het aantal uit te winnen sociale leningen. Kan de minister hier een verklaring voor geven of kan zij de oorzaak hiervan laten onderzoeken?

Gweny De Vroe sluit zich aan bij de positieve beoordeling van de begrotingscontrole voor de beleidsdomeinen van de commissie. Zij sluit zich ook aan bij de laatste vraag van Björn Anseeuw naar de stijging van het aantal uitwinningen van sociale leningen. Kan de minister een laatste stand van zaken meegeven over de fusies van SHM's?

Elke Van den Brandt verwijst naar het beleidsdomein Gelijke Kansen met een kleine aangroei van ongeveer 150.000 euro bij de voorliggende begrotingscontrole. Betreft het louter indexeringen of is hier ook sprake van nieuwe accenten? Halfweg de legislatuur is het immers nodig om het Vlaamse regeerakkoord, de beleidsnota en de beleidsbrieven Gelijke Kansen te toetsen aan het werkelijke beleid dat dringend positief moet worden bijgesteld. Veel projecten lopen immers vertraging op. Het regeerakkoord vermeldt bijvoorbeeld vrij ambitieus dat de loopbaankloof onder andere door een gelijke verdeling van de gezinslasten moet worden aangepakt. Specifieke aandacht zou gaan naar kwetsbare groepen zoals alleenstaande ouders, herintreders, vrouwen in armoede en vrouwen met een migratieachtergrond. De recentste beleidsbrief ging enkel nog over de loopbaankansen van vrouwen die vaak negatief beïnvloed worden door de maatschappelijke verwachting dat vrouwen diverse zorgtaken opnemen. Dat is een verenging van het beleid dat dan niet meer spreekt over de andere kwetsbare groepen. Uit diverse antwoorden op vragen om uitleg blijkt dat de minister dit thema nog voor de zomer zal bespreken met diverse ministers. Er is echter nog geen overleg geweest met de federale collega, er wordt verwezen naar de Gendermonitor, en tegen het jaareinde zou een geïntegreerde set van mogelijke acties komen op Vlaams niveau. Er wordt veel in kaart gebracht, er wordt overlegd, maar de concrete uitvoering hinkt achterop. Het gelijkkekansenbeleid dreigt op deze wijze jammer genoeg te verwateren tot een aantal actiepunten waar niemand op zich tegen is, maar die onvoldoende tegemoetkomen aan het ambitieuze beleid dat werd vooropgesteld.

In de marge daarvan vindt Elke Van den Brandt het raadzamer om de zorgtaken in het algemeen te herwaarderen en niet specifiek te spreken over het hypothekeken van de loopbaankansen als men zorgtaken opneemt.

Minister *Liesbeth Homans* wijst er Elke Van den Brandt op dat het huidige debat een begrotingscontrole betreft, en niet een algemene evaluatie van het gelijkekansenbeleid doorheen de legislatuur. Een dergelijk debat werd reeds gevoerd bij de begrotingsopmaak 2017 en zal opnieuw plaatsvinden bij de opmaak van de nieuwe begroting 2018, waarbij een nieuwe beleidsbrief wordt voorgesteld die dan aan het Vlaamse regeerakkoord en aan een concrete begroting kan worden getoetst. Concreet betreft de begrotingsaanpassing voor de beleidsdomein Gelijke Kansen en Armoedebestrijding inderdaad enkel een indexering.

De minister dankt de commissieleden voor hun positieve beoordeling van de begrotingscontrole voor het beleidsdomein Wonen waarbij aanzienlijke middelen werden binnengehaald.

Het Fonds ter Bestrijding van de Uithuiszettingen krijgt in totaal 130.000 euro extra. Bij de initiële begrotingsopmaak werden deze middelen overgedragen naar informaticatoepassingen. Bij de voorliggende begrotingscontrole werd dit bedrag teruggeplaatst naar het fonds, zoals tijdens de begrotingsbesprekingen ook reeds werd aangekondigd.

De minister wijst er An Moerenhout op dat er wel degelijk structurele veranderingen worden aangebracht. Er werd tijdens de lopende legislatuur reeds 2,2 miljard euro geïnvesteerd in sociale woningen, voor nieuwbouw en renovatie. Het is trouwens vreemd dat ook de Huurdersbond pleit voor structurele verandering, maar zich verzet tegen een structurele maatregel als de invoering van tijdelijke huurcontracten voor sociale woningen. Iemand die geen aanspraak meer kan maken op sociale tegemoetkomingen mag volgens de Huurdersbond dus rustig in een sociale woning blijven wonen, terwijl rechthebbenden de toegang tot deze schaarse markt wordt ontzegd. Het is immers te eenvoudig om te stellen dat de overheid koste wat het kost maar voldoende sociale woningen moet voorzien. De huidige investeringen zijn enorm en zijn nog nooit zo hoog geweest.

De middelen voor de huurpremie bedroegen in 2014 9,6 miljoen euro en bij de voorliggende begrotingscontrole 18 miljoen euro. Dat heeft inderdaad deels te maken met het aangroeien van de wachtlijsten voor sociale woningen. De grootste oorzaak van deze wachtlijsten ligt echter in 2013, toen de inkomensgrenzen voor een sociale woning werden opgetrokken, waardoor meer mensen in aanmerking komen voor een sociale woning, terwijl daar geen middelen werden tegenovergesteld om aan de groeiende vraag tegemoet te komen, noch voor het extra bijbouwen van sociale woningen, noch voor een huurpremie waar vier jaar later, en dus in 2017, meer mensen beroep kunnen op doen.

Het Huurdecreet zal nog het voorwerp moeten uitmaken van een commissiebespreking en het is dus moeilijk om hier reeds op vooruit te lopen. Het decreet zal pas later in werking treden en heeft nog geen invloed op de huidige begroting.

De woningen van Vlabinvest maken integraal deel uit van het bindend sociaal objectief van de gemeenten uit Vlaams-Brabant. De logica van een begroting is dat de financiering de werkzaamheden volgt. De voorziene beleidskredieten blijven gelijk, maar de concrete uitbetalingen volgen het realisatieritme dat Vlabinvest concreet doet. Er werd met andere woorden geen besparing doorgevoerd. Er is enkel een tijdelijk verminderde leningopname waarvoor dus in de huidige begroting geen middelen moeten worden voorzien. Bij de volgende begrotingen kan dit weer toenemen afhankelijk van het investeringsritme van Vlabinvest.

De uitwerking van het luik 'geconventioneerd huren' zal in de commissie aan bod komen bij de bespreking van het Huurdecreet. Het is moeilijk om dit debat reeds te voeren als er zelfs nog geen concrete teksten aan de Vlaamse Regering werden voorgelegd.

Elke Van den Brandt wijst erop dat een begroting het vastleggen is van de middelen om een beleidsdoelstelling te halen. Een begrotingscontrole is niets meer dan het bijstellen van deze middelen om een beleidsdoelstelling te halen. Zij stelt halfweg de legislatuur vast dat veel van de aangekondigde acties vertraging oplopen. De vraag is dus of er budgettaire aanpassingen nodig zijn, of het bijstellen of eventueel toch nog behouden van de beleidsdoelstellingen. Indien de vertragingen geen budgettaire oorzaak hebben, hoopt Elke Van den Brandt dat de minister bij de volgende beleidsbrief de nodige acties zal aankondigen om de voorgenomen doelstellingen alsnog te realiseren.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Tijdens de artikelsgewijze bespreking worden geen bijkomende opmerkingen gemaakt.

De aan de Commissie voor Wonen, Armoedebelid en Gelijke Kansen toegewezen onderdelen van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017, worden indicatief aangenomen met 10 stemmen tegen 1.

Lorin PARYS,
voorzitter

Katrien PARTYKA
Björn ANSEEuw,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
FOD	Federale Overheidsdienst
IGS	Intergemeentelijke samenwerking
SHM	sociale huisvestingsmaatschappij
SVK	sociaal verhuurkantoor
Vlabinvest	Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant